

„Obrtnik“
izhaja 1. dan vsacega
meseca in stoji
za 4 mesece 60 kr.,
do konca leta 1883
1 gld. 20 kr.

Uredništvo:
Gospodske ulice št. 3.

OBRTNIK.

(DER GEWERBSMANN.)

„Der Gewerbsmann“
erscheint am 1. jeden
Monates und kostet
für 4 Monate 60 kr.,
bis Ende des Jahres 1883
1 fl. 20 kr.

Redaktion:
Herrengasse Nr. 3.

Strokovnjašk list za obrtnike.

Inserati se sprejemajo in stane dvestopna peti vrsta za enkrat 5 kr., večkrat ceneje. — Insetate werden
angenommen und kostet die zwelfspaltige Petitzelle 5 kr. — Mehrmalige Einschaltungen billiger.

Vlada in ljudski zastopi.

Kakor smo že večkrat poudarjali, pričakovali so obrtniki izboljšanje obrtnih razmer večinoma od vlade. Naj manj zanašali so se na ljudske zastopnike. V upravni državi ima to jako veliki pomen. Označi namreč, da je najštevilnejši stan v parlamentarnih zbornicah brez zastopnikov, ter da nima na postavodajstvo najmanjšega upliva. Ljudski zastopniki, bodi si v državnem ali pa v deželnem zboru niso to, kar pomeni ta beseda, temveč le zastopniki stanovskih interesov in pa svojih lastnih. Kar se je dozdej v prid obrtnikov zgodilo, sklenili so naši vrli zastopniki le zaradi pritiska vlade, in gola resnica je, da ti gospodje poznajo obrtnika le v časih volitev.

To prepričanje vsiljuje se nam v vsaki priliki. Kakor hitro preneha vlada upeljavati novih reform, precej jih je konec tudi pri naših zastopnikih. Vlada pa menda tudi ne namerava napraviti odločilen korak za povzdigo obrtnikov in s tem „nižjega ljudstva“ do večji veljave v državi in deželi, kakoršno imajo dozdej.

Zategadelj zamotra in pristriže se vsaka reforma tako, in to v soglasji z ljudskimi zastopniki, da ne more imeti nikoli pravega uspeha. Le redko kedaj vidimo pasti kosček z bogato obložene mize, a še ta je prepariren tako, da ga ni použiti.

Radostno se vsikdar pozdravlja nove može, od katerih se ljudstvo nadeja, da zapustijo običajni polovičarski pot. Veseli se jih, ker misli, da bodo ne glede na „migljaje“ po lojalnem a odločnem potu zastopali koristi produktivnih stanov. A vara se zmiraj! Kolo obrača se svoj pot naravnost v prepad. Mesto olajšanja ljudstva od gmotnih bremen, nakladajo se jim še nove. Zraven tega se jih pa še ne kompenzira s političnimi pravicami!

S tem pa pripeljejo se ne le obrtniki, temveč delujoče ljudstvo sploh, do tega, da postaje čim dalje indiferentnej.

Kedo se bode pa tudi navduševal za kaj, če vidi, da ostane vedno in večno vse jednako, vse le pesek v oči borega ljudstva. Tako se bode polagoma privel moderni parlamentarizem ad absurdum. Če se zmeraj in zmeraj zgodi le volja vlade, koja pa vsled pogostih preobratov političnih sistemov ne stoji vedno na strani ljudstva, kar nam jasno kaže pretekla borsijanska doba, potem je popolnoma razumljivo, da večini ljudstva postaja vse jednako naj ga v postavodaječih zborah zastopa Peter ali Pavel, kajti žrtva so bile in ostanejo le, žuljeve roke!

Obrtniška postava.

V prvi št. „Obrtnika“ obljubili smo našim bralcem priobčiti vsaj glavne točke nove obrtniške postave, precej ko dobimo slovenski prevod. Minulo je mej tem sedem mesecev, postava od 15. marca 1883. l. je z dnem 29. septembra v veljavo stopila, izšle so tudi ministerske naredbe o izpeljavi te postave, a slovenskega prevoda ni!

Ni se nam torej čuditi, da večina obrtnikov o tej postavi le malo ve. Kedor ni slučajno bral časnikov o priliki posvetovanja obrtniške novele v državnemu zboru, in kedor ne zna nemški, temu postava ne more znana biti.

Napotki prelaganja te postave v slovenski jezik so gotovo jako veliki, in ni se nam nadejati, če tudi v kratkem dobimo prevod, da se bode tako hitro izdal tudi načrt pravil za obrtne zadruge.

Brezdvomljivo pa je, da morejo vse zadruge, koje se bodo osnovale na Slovenskem imeti slovenske pravila. Poleg teh trebalo bode pri nekaterih obrtjih tudi nemških, a samo v nemškem jeziku ne morejo zadostovati nobenemu obrtu na Kranjskem. Prašanje tedaj nastane: bodemo li čakali slovenski prevod, ali pa si pomagali sami v tej jako važni zadevi?

Na izrečeno željo mnogih obrtnikov podati jim v tej stvari pojasnenja, poskušali bodemo podati v naslednjim seveda ne prevod, temveč le nekoliko obraza te postave. Pridejali bodemo ob enem tudi ministerske naredbe, in s tem storili kolikor je v naši moči.

Po novi postavi razdeljene so obrtije v tri vrste.

1. v proste obrtije, 2. v rokodelske obrtije, 3. v koncesionirane obrtije.

Mej rokodelske obrtije se prišteva do sedaj 46 obrtij, mej temi so: pleskarji, lakirarji in malarji, peki, bukvozezi, kertačarji, strugarji, izdelovalci vseh muzikaličnih inštrumentov, sodarji, nožarji, mesarji, brivei, steklarji, zlatarji, zlatobiti, pasarji, lončarji, rokovičarji, klobučarji, košarji, kerznarji, kotlovinarji, krojači, voskarji, mehanikarji, strojarji, ključavničarji, čevljarji, sitarji, marelarji, kleparji, tapetarji, usnarji, mizarji, urarji, pozlatarji, kolarji, kovači, strehokrivci, i. t. d.

Kupčijske obrtije in fabriške podvzetja ne pripadajo rokodelskim obrtijam, tako zvana domača industrija pa ne pripada obrtijam sploh.

Koncesioniranih obrtij je naštetih 22. Mej njimi so: tiskarji, zidarji, kamnoseki, tesarji, dimnikarji, i. t. d. Vse obrtije, koje se ne prištevajo rokodelskim ali pa koncesioniranem, so proste obrtije.

Obrtijo v obče sme le tisti pričeti, koji sme sè svojim premoženjem samu gospodariti.

Kojega ne ovirajo po postavi navedeni zadržki, sme pričeti vsako prosto obrtijo.

Kedor pa hoče pričeti rokodelsko obrtijo, imeti mora dokaz zmožnosti t. j. spričevalo, da se je istega stroka redno izučil, ter v njemu najmanj dve leti kot pomočnik delal.

Učilna doba za vajenca ne sme biti krajša od dveh let, in ne sme presegati štiri leta.

Za pričetek koncesioniranih obrtij veljajo še zmiraj določbe §. 23. obrtnega reda od leta 1859., v obravnavi pa je tudi za te obrtije novi načrt v državni zbornici in se od prešnega temeljito loči.

Za prodajo živeža v majhnem, za dimnikarje, postrežke i. t. d. smejo se postaviti od političnih oblastij maksimalni tarifi.

Mej vsemi obrtnimi sodrugi in onemi, koji imajo enake ali podobne obrtije, morajo se vže obstoječe zadruge obdržati, a če tacih ni, jih mora obrtniška

oblast, po zaslišanju kupčijske in obrtne zbornice, katera se ima z prizadetimi o temu razgovoriti, vnovič vpeljati.

K zadrugam pripadajo mojstri, pomočniki in vajenci.

Udje se imenujejo po postavi le mojstri, mej tem ko se za pomočnike in vajence rabi izraz „Angehörige“ t. j. pridruženci.

Kjer se bodo zadruge napravile, postanejo udje vsi samostalni obrtniki, že s tem, da so pričeli obrtijo, ter imajo spolnjevati vse, sè zadrugami v zvezi stoječe dolžnosti.

Kedor ima več različnih obrtij (namreč prostih), katere niso vse v jedno zadrugo združene, sme biti ud več zadrug.

Fabriški podvzetniki niso prisiljeni pristopiti k zadrugam.

Namen teh zadrug bode:

Pospeševanje vzajemnosti in vzderževanje stanovske časti mej sodrugi, skrb za povzdigo in zboljšanje obrtnih interesov svojih udov in pridruženec, z osnovanjem posojilnic, založnic, prodajalnic, skupnim izdelovanjem i. t. d.

Posebno imajo zadruge skrbeti:

- a) da se vzderžava red mej mojstri in pomočniki, glede delavne zaveze, napravo in vzderževanje zadrugh prenočišč, in določanje v delo;
- b) za redno izgojo vajencev v strokovnem, verskem in nravnem oziru, za vajensko dobo pri rokodelskih obrtijah, izvežbanje vajencev in potrjenje vajenskih spričevalov;
- c) za upeljavo ralsodišča (Schiedsgericht), za poravnanje preprirov mej udi in pridruženci zadrug, kateri bi nastali iz ozira na delo, plačilo ali vajeustvo;
- d) za osnvanje ali pospešovanje in nadzorovanje strokovnjaških šol;
- e) za podporo bolnih pomočnikov z osnvanjem bolnišnih blagajnic, ali s pristopom k vže obstoječim blagajnicam;
- f) za preskrbljenje obolelih vajencev, kolikor to ne zadene gospodarja samega;
- g) letna statistična poročila.

Zunaj tega smejo zadruge o svojih namerah in v pospešovanje svojih koristij uporabljati svoje predstoječe oblasti in trgovinsko in obrtno zbornico.

Obrtnike ima prvkrat k zboru sklicati obrtnijska gospodska (Gewerbsbehörde) §. 119. a) a potem jih sklicuje predstojnik zadruge, kateri bode izvoljen na tri leta.

K vsacemu zboru zadruge povabiti se imajo dva do šest zastopnikov pomočniškega zbora, in imajo ti pri zboru za naglaševanje želja in pritožeb pomočnikov posvetovalni glas.

Pomočniki napraviti imajo mej sabo pomočniški zbor (Gehilfen-Versammlung) ter si izvoliti načelnika in odbornike na tri leta.

Izvolitev predstojnika zadruge, kakor tudi načelnika pomočniškemu zboru, potrditi mora obrtniška oblast, da je veljavna.

Pomočniški zbor, h kojemu spadajo vsi pomočniki v zadrugo združenih obrtnikov, sklicati ima prvkrat obrtniška gospodska, a pozneje na poziv predstojnika zadruge načelnik pomočniškega zbora.

Zadruga ima pravico 2 do 6 mojstrov k pomočniškemu zboru delegirati, kojim pripada posvetovalni glas.

V bolnišno blagajnico plačevati morajo vsi mojstri in vsi pomočniki tistih mojstrov, ki spadajo k zadrugam, izvzeti so le vajenci.

Donesek kojega plačevati mora mojster za vsacega svojih pomočnikov iz lastnega, ne sme biti višji, kakor polovica onega doneska, kojega bode plačeval pomočnik.

Donesek pomočnika ne sme presegati 3 % zasluženih gold.

Blagajna mora bolnim moškim udom izplačevati vsaj polovico dnevnega zaslužka. Plačevati se ima v slučajih daljše bolezni vsaj do trinajstega tedna.

Mojstri morajo odpadle doneske pomočnikov, od zaslužka utergati in v blagajno vplačavati, od tistega dne, ko sprejmejo pomočnika v delo.

Razsodišče (Schiedsgericht) obstale bode iz jednakega števila mojstrov in pomočnikov. Načelnik se bode izvolil iz skupine tega odbora z večino glasov, iz stanu obrtnikov ali pa pomočnikov.

V okvirju obrtne postave imajo se napraviti pravila za zadrage, za pomočniški zbor, za bolnišne blagajnice in za razsodišče, ter se imajo predložiti politični deželni gospodski v potrjenje.

Ministerstvo izdalo je za vse te ustanove načrt pravil, katere zamorejo uporabljati raznovrstne obrtije.

Auszug aus der Gewerbe-Ordnung. Siebentes Hauptstück.

Genossenschaften.

Krankencasse.

§. 121. Die Genossenschaften sind verpflichtet, zur Unterstützung der Gehilfen (Gesellen) für den Fall der Erkrankung eigene Anstalten (Krankencassen) zu gründen und zu erhalten oder einer bestehenden Krankencasse beizutreten, deren Statuten den nachfolgenden Bestimmungen über die genossenschaftlichen Krankencassen im Wesentlichen entsprechen müssen.

Zu den Krankencassen haben die Gewerbsinhaber und sämtliche Hilfsarbeiter, welche bei den der Genossenschaft angehörenden Gewerbsinhabern beschäftigt sind, mit Ausnahme der Lehrlinge, Beiträge zu leisten.

Der Beitrag, welchen die Gewerbsinhaber für jeden Gehilfen (Gesellen) aus eigenen Mitteln zuzulegen haben, darf nicht höher, als mit der Hälfte der Beiträge jedes Gehilfen (Gesellen) bemessen werden.

Der Beitrag der Gehilfen (Gesellen) darf nicht mehr als drei Percent vom Lohngulden betragen.

Das von der Casse an ein krankes Mitglied zu gewährende Krankengeld hat für Männer mindestens die Hälfte, für Frauen mindestens ein Drittel des auf einen Tag entfallenden Lohnes zu erreichen. Das Krankengeld ist in Fällen längerer Dauer der Krankheit mindestens für die Zeit von dreizehn Wochen zu gewähren.

Die Gewerbsinhaber haben die statutenmässigen Beiträge der Gehilfen (Gesellen), soweit diese Beiträge während der Dauer der Arbeit bei ihnen fällig werden und insoferne dieselben nicht seitens der Gehilfen (Gesellen) an die genossenschaftliche Krankencasse entrichtet werden, auf Rechnung des Lohnes an die Cassenverwaltung abzuführen.

Die Gewerbsinhaber haben ihre zum Eintritte in die Krankencasse verpflichteten Gehilfen (Gesellen) bei dieser Casse anzumelden, widrigenfalls sie von der Casse für alle Zahlungen in Anspruch genommen werden können, welche bei rechtzeitigem Eintritte der Gehilfen (Gesellen) zu entrichten gewesen wären.

Wird ein Gehilfe (Geselle) in einer öffentlichen Krankenanstalt verpflegt, so hat die Casse die für die Verpflegung nach der letzten Classe entfallenden Kosten bis zur Dauer von vier Wochen an die Krankenanstalt zu bezahlen. Die an die Krankenanstalt bezahlten Kosten können dem Mitgliede von dem auf die Dauer der Spitalsverpflegung entfallenden Krankengelde abgezogen werden.

Die Gebarung und Verwaltung dieser Krankencassen muss selbständig und unabhängig von den sonstigen bei den Genossenschaften etwa bestehenden Unterstützungsanstalten sein.

Die statutenmässig festgestellten Krankencassebeiträge können im Verwaltungswege eingetrieben werden.

Die Mittel der Krankencasse dürfen unter keiner Bedingung zu anderen Zwecken als zur Krankenunterstützung ihrer Mitglieder verwendet werden.

§. 121 a. Genossenschaften, welche ihren Verpflichtungen in Bezug auf die Vorsorge für Krankenverpflegung (§. 114) nachgekommen sind, sowie Gewerbsinhaber, welche den Bestimmungen des §. 121, betreffend die Einhebung und die Leistung der Beiträge, entsprochen haben, können in dem Falle als die Krankencasse aus was immer für einer Ursache die ihr obliegenden Leistungen nicht erfüllt, nicht verhalten werden, für die Verpflichtungen der Krankencasse aufzukommen.

§. 121 b. Jede genossenschaftliche Krankencasse muss ein Statut haben, welches Bestimmungen enthält:

- a) über Namen, Zweck, Standort und Umfang der Casse;
- b) über die Höhe der von den Mitgliedern der Krankencasse (Gehilfen, Gesellen) an die Casse zu entrichtenden Beiträge, und über die Höhe der Beiträge der Gewerbsinhaber, dann über die Art der Einzahlung;
- c) über die Bedingungen, die Art und den Umfang der von der Casse zu leistenden Unterstützungen;
- d) über die Bildung des Vorstandes, den Umfang und die Dauer seiner Befugnisse und die Vertretung der Gewerbsinhaber im Vorstande;
- e) über die dem Vorstande an die Seite zu setzenden Aufsichtsorgane, dann über die Formen der Cassemanipulation;
- f) über die Zusammensetzung und die Berufung der Generalversammlung der Mitglieder, über die Art ihrer Beschlussfähigkeit und über die Stimmberechtigung der Gewerbsinhaber;
- g) über die Vertretung der Casse nach Aussen, und über die Formen rechtsverbindlicher Acte;
- h) über die Form, in welcher die Kundmachungen der Casse zu erfolgen haben;
- i) über die Bedingungen einer Abänderung der Statuten.

§. 121 c. Die Krankencasse muss einen Vorstand haben, welcher mit zwei Drittheilen aus Gehilfen (Gesellen), und mit einem Drittheile aus Gewerbsinhabern zu bestehen hat. Die Mitglieder aus dem Stande der Gehilfen (Gesellen) sind durch die Gehilfenversammlung, und die Mitglieder aus dem Stande der Gewerbsinhaber durch die Genossenschaftsversammlung zu wählen. Der Vorstand hat die Casse nach Aussen zu vertreten, ihre sämtlichen Geschäfte zu besorgen und über Alles zu entscheiden und zu verfügen, was nicht ausdrücklich der Generalversammlung vorbehalten ist.

§. 121 d. Dem Vorstande ist zur Ueberwachung der Geschäftsleitung und zur Prüfung und Begutachtung der Rechnungen ein ständiger Ausschuss zur Seite zu setzen, welcher gleichfalls mit zwei Drittheilen durch die Gehilfen (Gesellen) aus ihrer Mitte, und mit einem Drittheile durch die Gewerbsinhaber aus deren Mitte gewählt zu werden hat.

§. 121 e. Der Wirkungskreis der Generalversammlung, des Vorstandes und des Ueberwachungsausschusses ist im Statute genau zu begrenzen, und ist der Generalversammlung insbesondere vorzubehalten:

- a) die Beschlussfassung über den Jahresbericht des Vorstandes und die Entlastung des Letzteren;

- b) die Abfassung der Statuten, die Beschlussfassung über spätere Abänderung derselben, und über die Verschmelzung der Casse mit anderen den gesetzlichen Bedingungen entsprechenden Krankencassen; Statutenänderungen unterliegen der Genehmigung der politischen Landesbehörde, welche hierüber die Genossenschaft zu hören hat;
- c) die Beschlussfassung über die Aufnahme von Darlehen, welche die im Statute festzusetzenden Grenzen überschreiten;
- d) die Beschlussfassung über die Auflösung der Casse im Falle eines Eingehens der Genossenschaft.

§. 121 f. In der Generalversammlung hat jedes anwesende Mitglied (Gehilfe, Geselle) eine Stimme.

Mitglieder, welche mit ihren Beiträgen im Rückstande sind, können durch das Statut von der Theilnahme an der Abstimmung ausgeschlossen werden.

Die Generalversammlung kann auch aus Delegirten gebildet werden, welche aus der Mitte der stimmbfähigen Mitglieder zu wählen sind.

Die Generalversammlung muss aus Delegirten dann bestehen, wenn die Casse mehr als 300 Mitglieder zählt.

Das Statut hat die näheren Bestimmungen über die Zahl der Delegirten und deren Wahl zu enthalten.

Die Anzahl der Delegirten muss wenigstens fünfmal so gross als die Zahl der Vorstandsmitglieder sein.

§. 121 g. Die Gewerbsinhaber haben das Recht auf die Hälfte der den Mitgliedern der Casse (Gehilfen, Gesellen) zustehenden Stimmen in der General-, beziehungsweise Delegirtenversammlung, und können sich durch Bevollmächtigte vertreten lassen.

§. 121 h. Die Generalversammlung der genossenschaftlichen Krankencasse wird das erste Mal durch die Gewerbsbehörde, welche hiezu auch ein Mitglied des Gemeindevorstandes abordnen kann, beziehungsweise dort, wo bereits Genossenschaften bestehen, durch den Genossenschaftsvorsteher, in der Folge aber durch den Vorstand der Casse (§. 121, c) einberufen.

Die politische Landesstelle hat die Statuten der Krankencasse zu bestätigen.

Die Gebarung der Krankencasse steht unter der Aufsicht der Gewerbsbehörde. Dieselbe ist berechtigt, jederzeit von allen Büchern und Rechnungen der Casse Einsicht zu nehmen und die Casse zu scontriren und verpflichtet, die genaue Befolgung der Statuten zu überwachen.

Im Falle von Gesetz- und Statutenwidrigkeiten sind die im VIII. Hauptstücke festgesetzten Strafen und eventuell die Schliessung der Casse zu verhängen.

Im letzteren Falle hat die Gewerbsbehörde die einstweiligen Vorkehrungen hinsichtlich der Verwaltung der Casse zu treffen und nach Umständen für die Neuwahl des Vorstandes und des Ueberwachungsausschusses Sorge zu tragen.

(Schluss folgt.)

Razne stvari.

Obrtne zadruge na Dunaju. Mej tem ko so se na Dunaju v preteklem mesecu skorej vse zadruge preustrojile po načelah novega obrtnega reda, nam je o tej zadevi iz raznih province le malo znanega. Deloma je temu uzrok, ker obrtniki v celej Avstriji nimamo niti jednega centralnega lista, ter se moramo na dobro voljo drugih časnikov zanašati.

Kolikor nam je znano upeljalo se je pretekli mesec nekaj zadrug na Gorenje Avstrijskem. Enako poroča se iz južnega Tirolskega, da so ondu zadruga večinoma že osnovane, in da se tam splošno zahteva strogo izpeljava obrtne postave, ter da se napravijo samostalne obrtniške zbornice.

Jedna prvih zadrug napravila se je na Dunaju pri krojačih. Ta zadruga je jedna najštevilnejih. Šteje namreč 3868 udov (mojstrov) in preko 13000 pridruženecv (pomočnikov in vajencev). Predstojnikom bil je od 954 oddanih glasov izvoljen g. Josef Bernard.

Pekovska zadruga šteje 630 udov in preko 4000 pridruženecv. Predstojnikom je izvoljen g. Tobia Ratz.

Zadruga mizarjev izvolila je predstojnikom g. Donat Kramerja, zadruga marlarjev g. Jožef Rosherja, zadruga pleskarjev g. J. Tiefenstadterja, zadruga klobučarjev g. Karl Bergerja, zadruga tesarjev g. Karl Koppa, zadruga tapetarjev g. Jožef Achleitnerja, zadruga tkalcev g. Janez Fiala, zadruga puškarjev g. Antona Pundschuh, zadruga fiakerjev in voznikov g. Zalavdek, zadruga urarjev g. Wilhelm Bauerja, zadruga pozlatarjev g. Karl Schrödinger, zadruga špediterjev g. Samuel Mittlerja, zadruga kupčevalcev z lesom g. M. Kienerja, zadruga dimnikarjev g. Jul. Vignatija, zadruga košarjev g. Jurij Karpfa i. t. d.

Zunaj teh zadrug imele so osnovalne zbore skorej vse druge obrtije. Mej temi tudi gostilničarji, kavarnarji, ribči, branjevci.

Gremium dunajskih kupčevalcev imel je sejo, pri kateri se je poročalo o poganjanju mej to zadrugo in vlado. Gremium bode se preustrojil v smislu nove obrtne postave, ter bode izvolil svoj odbor začetkom tega meseca. Sklenilo se je tudi, v dogovor stopiti s kupčijskimi gremiji (zadrugi) po glavnih mestah, da se napravi skupna peticija za preuredbo obrtne postave. (Menimo da v ta namen, da se upelje tudi za kupčevalce dokaz zmožnosti. Op. ur.)

Kupčijska in obrtna zbornica na Dunaju izdala je statistično poročilo o obrtniških in industrialnih razmerah na Nižje Avstrijskem za leto 1880.

Ta izkaz, kojega ta zbornica vsako leto izdaja, poroča natančno o številu, obrtnih podjetjih, strojev, delavcev, o zaslužku, davkoplačevanju i. t. d. Tudi je pridejana statistika, koliko ljudstva se peča in živi z obrtjo in kupčijo. Enake poročilo potrebna so povsod, naša kranjska trgovinska in obrtniška zbornica pa ne najde časa za take malenkosti. Saj je dovelj, da je tako strokovnjaško zastopana kupčija in obrt po njej v deželnem zboru. Kaj treba več!

Deželni zbor kranjski imel je seje do 20. t. m., ter je mej časom marsikaj dognal. Potrdile so se volitve v velikem posestvu, akoravno se nam je prej črno na belo od naših izvedenih juristov dokazovalo, da so se vršile nepostavno. (Mi seveda tako učenih stvari ne razumimo, a zato pa obrtniki niso sposobni za deželni zbor.) Sprejela se je volilna reforma, ter velikodušno podarila volilna pravica petakarjem, kojih število je menda tako neznatno, da ga niti deželni zbor ne ve. Sedanjih strank pa ti osrečeni petakarji ne bodo spravili iz ravnotežja, to vsaj poročajo raznovrstni listi, zakaj bi se potem i. t. d. — V gmotnem oziru, dovolile so se raznovrstne doklade. Gosp. dr. Samec pa je stavil predlog, naj se povikša taksa za izdajo ženitevskih oglasnic na 20 gld. (Sedaj znašala je ta taksa od 1—5 gld.) S tem namerava obtežiti nepremišljene ženitve, $\frac{1}{4}$ teh dohodkov t. j. menda toliko kakor sedaj, pripadlo naj bi občinam, $\frac{3}{4}$ pa deželnemu fondu. Gosp. doktor ima gotovo jako daljen razgled. Na Kranjskem, kjer se ženijo večinoma reveži ali vsaj nepremožni, vsled tega, ker je dežela revna in število bogatašev jako pičlo, bode ta nova taksa postala jedna najtežjih bremen, brez da bi

o bččinam koristila. Najbrže stoji pa predlagatelj tega načrta na stališču: da kedor lahko ne plača 20 gl. takse, temu ni treba se ženiti.

Enako misli tudi dež. posl. g. Klun povzdigniti ljudski blagor z prepovedjo ženitve. Nam se taki predlogi dozdevajo, kakor bi se lačnega sitilo sé svetom, naj ide spat. Vspéh bil bi jednak, in bode le novo orožje v rokah socialistov!

V obče se v deželnem zboru prav dobro razumijo. Slutimo pa, da sadu spravljivosti in elasticitete ne bodo uživali volilci — temveč izvoljeni sami.

Novega volilnega reda za trgovinsko in obrtniško zbornico Kranjsko, trgovinsko ministerstvo kakor poroča „Sl. N.“ še ni potrdilo, temveč zaukazalo je, da se morejo volitve za polovico odbornikov razpisati po starem volilnem redu, da si novi volilni red, koji je obrtnikom pravičen, že več mesecev na Dunaju leži. Volilni red prenaradil se je pred sestavkom deželnega zbora, zdaj so za enake „slabosti“ menda „tempi pasati“.

Mizarskega in krojaškega mojstra išče se v neki kraj na Hrvaškem. Obljubljuje se jima obilo dela in gotovo eksistenco. Kdor želi svojo srečo poskusiti in več o tem zvediti, naj se oglasi pri uredn. „Obrtnika“.

Delavsko izobraževalno društvo v Ljubljani praznovalo je pretekli mesec petnajstletnico svojega obstanka. Udeležilo se je te slavnosti vsled povabila tudi več udov kranjskega obrtnega društva. Slavnost izvršila se je sijajno. Pevski zbor pod vodstvom g. Justina, koji je delavce baje v treh mesecih tako izvrstno izuril, obnesel se je v občno zadovoljnost. Izmej govorov naj omenimo, da je predsednik tega društva govoril v obče o socialističnih načelah, brez ozira na tukajšne razmere. G. Sturm pa je ostal pri svojem govoru na domačih tleh, ter omenjal mej drugim tudi plodonosno delovanje delavskega društva, koje v sporazumljenji z obrtniki želi dospeti do boljših razmer. Govornik žel je občno oddobravanje.

Pri osnovi obrtnih zadrug imeli bodo delavci naj lepši priliko, to idejo oživeti. Na polju praktičnih misli najdeta se obrtnik in delavec prav lahko skupaj. Več o tej zadevi prihodnjič.

Pekovski mojstri v Ljubljani imeli so koncem tega meseca zborovanje, kojega so se udeležili brez izjeme v si. Razgovor je bil o odpravi raznih neprilik v njihovem stroku in o vstanovi zadruga.

Več o tej stvari priobčimo prihodnjič.

Od socialistične stranke na Dunaju izdala se je delavcem parola, protiviti se upeljavi pomočniških zborov, bolnišnih blagajnic i. t. d., ter odnehati le vsled postavne sile.

Za stranko, koji obstanek in napredek tiči v nezadovoljnosti in bedi delavcev, je tako postopanje naravno, a v interesu delavcev samih ga obžalujemo.

V zadnji št. „Lj. Gl.“ napadajo zopet znani „obrniki brez imena“ osobo urednika tega lista. Naj lepši pa je zaradi političnega nasprotstva (to vsaj mi mislimo), natolcevatí svojega sodruga v javnem listu, da svojemu stroku ni kos! To so načela! Zakaj se neki ne pridene še „zahvalo za dosedajna obila naročila“ i. t. d. To bi bil še le efekt!

Meniti kali, da lakirate most sporazumljenja s takim strupenim žolčem?

Ubogi kmet. Pod tem naslovom piše zadnji „Lj. Gl.“: „Mnogo tudi kmeta delavske moči stanejo. Kdor nima domačih delavcev, more predrago tuje moči plačevati. Tu naj bi se upeljal gotovi tarif, katerega ne bi smel prekoračiti nobeden“.

G. S. ima menda več kolesčkov, ko je „tarif“ v možganih!